

אחרי אלווים פרסלי וצ'יה גווארה - האם בא תורו של ג'ון לנון?

לידתו של מיתוס

מעולם למעמד. היה מי שאמר, כי בריי טניה, שעמדה באומץ מול פלישות וניסי יונות פלישה במשך יותר מאלף שנים, נכבשה מבפנים תוך כמה חודשים. אימרות-הכנף של חברי-הלהקה עברו מפה לאוזן וצוטטו בעיתונים באותיות שמנות. כאשר אמר לנון על קליף ריי "ענאנו בפופ", החלו מניותיו של רייצ'ארד להידרדר.

החיפושיות חרשו את אנגליה בקונצרט טים מעיר לעיר. להקות של מאות ואלפי מעריצים ומעריצות — "גרופים" בלשון האלילים החדשים — ליוו אותם לכל מקום. בעיקבות הגרופים פנתה גם דעת-הקהל הבוגרת אל החיפושיות. הם החלו להעניק ראיונות ודבריהם התפרסמו בי עמודי החדשות. בכניסה לאלום בעיר יורק, נשאל לנון על-ידי אחד הכתבים, כיצד הוא כתב את שיריו. והוא השיב: "לעיתים אנחנו כותבים אותם ביחד. ל"עיתים לא. כתיבת כמה מהם אורכת ארבע שעות; אחרים כעשרים דקות, ויש גם שירים שכתבתם אורכת יותר משלוש שעות". בסופו של אותו קונצרט, שמע הכתב את לנון אומר לחבריו כי נאמר לו שיש נערות המאוננות בשעת ההופעה על הבמה. פול מקרטני, שהביחין בכתב המצוטט, מילמל לעברו: "הרי אנחנו בעצמנו מצויים על במת האוננות". כך הפך הצמד לנון-מקרטני לא רק שור תפים מוסיקאים, אלא גם דמויות מבוקשות לראיון ולציטוט בעיתונות הבריטית.

התופעה של נערות משתוללות לפני ההופעה, במהלכה ואחריה, קופצות מצווי חות אל גלגלי המכוניות המסיעות את חברי הלהקה, הולידו את הכינוי "ביט-למניה". היתה שנת השיא של ה"ביטלומניה. סוקרן המוסיקה של הטיימס הלונדוני הנחשב לסולידיו שבעיתונים הבריטיים, כתב: "המלחינים יוצאי-הדופן של המוסיקה הבריטית בשנות ה-60, הינם כנראה, ג'ון לנון ופול מקרטני, שני ה"מוסיקאים המופשרים שבאו מאירופה ואשר שיריהם סוככים את הארץ מאז תג'המולד האחרון, בהופעות על להקתם, החיפושיות...".

הביטלומניה הגיעה עד מהרה גם לישראל. חלוק מפניעה כאן היה דן בירון, אז תקליטן של קול-ישראל. הוא קיבל תקליט שלהם מלונדון, הניח אותו על המקול והביא את הבשורה לישראל. שנה מאוחר יותר, כאשר ביקש אמרגנם בריאן

החגיגות שתוכננו השנה במלאות 20 שנה לייסוד הלהקה. האמרגן אפשטיין הוא שפעל לטישטוש האישיות של ג'ון לנון, פול מקרטני, ג'ורג' האריסון ורינגו סטאר, ופעל לגיבושה של אישיות משותפת לארבעה. שנקראה החיפושיות. זו טישטשה במשך שנים רבות את האמת על כישורו היצירתי של ג'ון לנון, כמשורר וכמלחין. הוא היה המנוע, שהעניק את העוצמה לשירי החיפושיות.

ביטלומניה

המיוזג המופלא של הכישרון-היוצר עם הכישרון-המבצע והכישרון-המפעיל של בריאן אפשטיין כבש את תרבות בני-הנעורים באנגליה תוך כמה שבועות. כעבור כמה חודשים שברו תקליטי החיפושיות.

ג'ון לנון

יותר פופולרי מאשר ישו

שיות הראשונים את מחסום מיליון העותקים. מוצרי-צריכה נוספים, כמו פיאורת נוכריות בנוסח החיפושיות, חולצות טי, טפטים, כרים ושמכות עם דיוקנות ארבעת המופלאים, כבשו את האיים הבריטיים.

עד מהרה הפכו ארבעת חברי הלהקה לאלילי-זמר, שאיש באנגליה לא הגיע

את להקת החיפושיות. הוא סיפר: "ידעתי כי יש כנחם להיות גדולים יותר מאשר אלווים פרסלי. ידעתי כי יש כיכולתם להיות האטרקציה התיאטרלית הגדולה ביותר בעולם..." אמר וידע מה הוא אר. אפשטיין, שהיה סטודנט באקדמיה המלכותית לאמנות הבמה בלונדון, נטש את כל עיסוקיו והפך לאמרגן הביילעדי של הלהקה. הוא שלח את החיפושיות

ג'יימס דין

מודד כלי מטרה

להופעה במועדון-לילה בעיר-הנמל הגרמנית האמבורג, כדי שישפרו את איכור תם המוסיקאלי. שם הכניס ללהקה את המתופף רינגו סטאר. הצירוף המופלא לנון-מקרטני החל להניב שירים חדשים בימי האמבורג שלהם. אפשטיין דאג לשנות את תדמיתם. כעבור זמן קצר היו אלה ארבעה צעירים מליברפול, בעלי תיסקות חדשה, שהתפרסמה מאוחר יר תר בעולם הרחב כ"תיסקות החיפושיות". כאשר שבו החיפושיות לאנגליה, היו כבר מעט מפורסמים.

במועדון קאוורן, אותו מועדון זעיר שבו החלה הלהקה את דרכה, קבוע שלט על הקיר, המבשר לתיירים ולעולי-הרגל: "זה המקום שבו החלו החיפושיות את דרכן". עיריית ליברפול התקינה ברחוב מאתיו את, "מיקדש החיפושיות", לרגל

מארק דייוויד צ'אפמן, צעיר בן 25, יליד מדינת ג'ורג'יה וכן להורים מ"הוואי, עצר את החיפושית ג'ון לנון כשר שב בחברת רעייתו, יוקו אונו, מאולפן ההקלטות אל ביתו, בבית-הדירות המפורסם אר הקרוי בניין דאקוטה בניו-יורק. הוא שלף אקדה ורוקן את מחסנית הכדורים בגופו של ג'ון. כמה שעות קודם לכן, כאשר יצאו לנון ואונו מדירתם בת 28 החדרים אל אולפן ההקלטות, קרא צ'אפמן, שניצב בקירבת מקום: "היי, ג'ון! והושיט לאליל את תקליטו החדש, פנט-טיות כפולות, לחתימה. ג'ון נעצר, בניי גוד למינהגו בשנים האחרונות, וחתם. אותה שעה ניצב מול בניין דאקוטה צלם-החובב בשם פול גוריש. הוא הנציח את לנון חותם על התקליט. תצלום זה הפך מייד לנדבך חשוב באחד מן המייתוטים הגדולים של המאה העשרים.

ילד האוקיאנוס

לפני ארבעים שנה, ב-10 בספטמבר 1940, נולד בעיר-הנמל ליברפול, אנגליה, ג'ון לנון לאמו ג'וליה ולאביו, שוער בניין שנטש את מישפחתו כשהיה ג'ון רק בן שלוש. האם, שנישאה לגבר אחר, נטשה את ילדה. היא מסרה אותו לדידודתו מימי שגילה אותו עד ימי נעוריו. תו, האם נהרגה כמה שנים מאוחר יותר בתאונת-דרכים, וכמה משיריו בימי החיפושיות הוקדשו לה. כמו השיר ג'וליה שבו כתב לנון: "מחצית הדברים שאני אימרו הינם הסרי משמעות / אלא שאני אומר אותם כדי להשיג אותך, ג'וליה / ג'וליה, ג'וליה, ילד האוקיאנוס קורא לי... כך כאשר אני שר שירי-אננס קורא ליה / כאשר אני יכול לשיר את לבי / ויכול רק לדובב את מוחי, ג'וליה...".

בשיר מאוחר יותר, בעידן יוקו אונו שלו, כתב ג'ון לנון: "אמא, תמיד הייתי שלך — אבל אף פעם לא היית שלי...". דודתו מימי לא היתה יכולה לשלוט ביציריו של הנער, והוא פנה ללמוד בבית ספר לאמנות, שם חיפש פורקן לכישרון היצירה שלו. כשהיה בן 16 הצטרף ללהקת-זמר שהופיעה כימעת-חנינם בבתי-קפה בליברפול, יחד עם פול מקרטני, ג'ורג' האריסון ועוד שניים שנפלטו עם הזמן מעולם הזמר פאט באסט ופטיאורט פאטמקליף.

יום אחד שמע בעל הנות תקליטים ב"ליברפול, יהודי בשם בריאן אפשטיין,